२०७७ सालको कार्यविधि नं. ५

कार्यपालिकाबाट पारित मिति :- २०७७/०९/२३

प्रमाणीकरण मिति :- २०७७/१०/०५

मानव बेचबिखन तथा ओसारपसार नियन्त्रण समिति (गठन तथा परिचालन) कार्यविधि २०७७

कपिलवस्तु नगरपालिका

नगर कार्यपालिकाको कार्यालय

तौलिहवा,कपिलवस्तु

२०७७

मानव बेचबिखन तथा ओसारपसार नियन्त्रण समिति (गठन तथा परिचालन) कार्यविधि २०७७

कार्यपालिकाबाट पारित मिति :- २०७७/०९/२३

प्रमाणीकरण मिति :- २०७७/१०/०५

परिचयः

मानव बेचविखन तथा ओसारपसार कार्य (नियन्त्रण) ऐन २०६४ जुन विशेष ऐनको रुपमा रहेको छ । यसै ऐन र नियामावली तथा निर्देशिका अनुसार विगतमा केन्द्रीय समिति , जिल्ला समिति र स्थानीय समितिहरु गठन तथा परिचालन गरी रोकथाम, संरक्षण, निरोधलगायतका कार्य गर्दै आएको छ । यसै क्रममा समन्वय र सहकार्यलाई पनि उच्च प्रथामिकताका साथ मानव बेचविखन तथा ओसारपासरलाई नियन्त्रण गर्ने विविध कार्यहरु गरिरहेको छ । विगतमा स्थानीय तहका समितिहरु स्थानीय सरकारी निकायबाट बजेट निकासा गर्री निरोध सम्बन्धी काम गर्न सफल भएका थिए ।

नेपालको संविधान २०७२ अनुसार नेपाल संघीयता प्रणाली अनुरुप ७ प्रदेश मार्फत स्थानीय स्तरलाई धेरै भन्दा धेरै जिम्मेवारीहरु प्रदान गर्दै अगाडि बढेको हामीसबैलाई सर्वविदितै छ । नेपालको संविधान २०७२ को भाग ३ को धारा २९ मा उल्लेखित शोषण विरुद्धको हकको उपधारा ३ मा कसैलाई पनि बेचविखन गर्न दास वा बाँधा बनाउन पाइने छैन र कसैलाई पनि निजको इच्छाविपरीत काममा लगाउन पाइने छैन भनी स्पष्ट उल्लेख गरिएको छ ।

नेपाल राज्यको पुरानो संरचनामा बनेका समिति तथा उपसमितिहरु हालको अवस्थामा अस्तित्वमा नरहेको र संघीय राज्यको व्यवस्था मुताबिक स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन २०७४ अर्न्तगत स्थानीयतह सञ्चलान हुदै आइरहेका छन् । उक्त ऐनको धारा १४ मा स्थानीय सरकारले विभिन्न विषयगत समिति उपसमितिहरुको गठन गर्न सक्ने व्यवस्था छ । नेपाल सरकारद्धारा संचालित हाम्रो सम्मान परियोजना मानव बेचविखन न्यूनिकरण गर्ने परियोजना नेपाल सरकार र अमेरिकन तथा बेलायति सरकार संगको संयुक्त सम्फौता भएको परियोजना अर्न्तगत यस कपिलबस्तु गनरपालिकाद्धारा मानव बेचविखन तथा ओसारपसार विरुद्धको नगरपालिका र वडास्तरका समितिहरुको गठन प्रक्रियाको बारेमा यो निर्देशिका तयार परिएको हो ।

समितिको नामः *नगरपालिका स्तरीमानव बेचविखनविरुद्धको समिति*

समितिको संरचना

संयोजक	प्रमुख , नगरपालिका वा (निजले तोकेको व्यक्ति)
सदस्य	न्यायिक समितिको संयोजक
सदस्य	प्रमुख, स्थानीय प्रहरी कार्यालय
सदस्य	प्रधानध्यापक, स्थानीय तहभित्रका सबैभन्दा उच्च तहको विद्यालय
सदस्य	बालक्लब

सदस्य	प्रमुख, स्थानीय स्वास्थ्य सेवा केन्द्र
सदस्य	संयोजक, रोजगार सेवा तथा सुचना केन्द्र
सदस्य	प्रमुख, शिक्षाविकास शाखा,
सदस्य	प्रमुख, कृषि तथा पशुविकास शाखा
सदस्य	नेपाल उद्योग वाणिज्य महासंघ (पालिका स्तरिय)
सदस्य	स्थानीय तहमा क्रियाशील संघ संस्थाका प्रतिनिधि १ जना
सदस्य	मानव बेचविखन तथा ओसारपसार पीडित व्यक्तिहरुमध्येबाट सम्बन्धित स्तानीय तहले मनोनीत गरेका एक जना सदस्य (उपलब्ध भएसम्म)
सदस्य सचिव	शाखाप्रमुख, महिला बालबालिका तथा सामाजिक विकास सँग सम्बन्धित शाखा

नगरपालिका स्तरीय मानव बेचबिखनविरुद्धको समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार :

- मानव बेचबिखन तथा ओसारपसार विरुद्ध स्थानीय अभियान तथा कार्यक्रमहरु सञ्चालन गर्ने,
- मानव बेचबिखन तथा ओसारपसारसंग सम्बन्धित सथानीयतहमा लगत तथा अभिलेख अद्यावधिक गर्ने
- पीडित सहायताका लागि आवश्यक अन्तर्निकाय तथा अन्तरस्थानीय तह समन्वय तथा सिफारिसको कार्य गर्ने ।
- स्थानीय स्तरमा पीडित सहायता तथा मानव बेचविखन विरुद्धका कार्यक्रमहरु सञ्चालन गर्न मानव बेचविखन विरुद्धको कोष स्थापना र सञ्चालन गर्ने
- स्थानीय तहमा सभा सदस्यता तथा सरोकारवालाहरु माझ मानव बेचविखनका विविध विषयमा प्रशिक्षण तथा क्षमता विकास गोष्ठी सञ्चालन गर्ने
- स्थानीय स्तरका कार्यक्रमहरु सञ्चालन गर्न अन्य सरकारी निकाय, गैसस तथा निजि क्षेत्रसँग सहकार्य र समन्वय गर्ने
- प्रत्येक वडामा वडा अध्यक्ष वा तोकिएको सदस्यको संयोजकत्वमा मानव बेचविखन विरुद्धको वडास्तरीय मिति गठन र परिचालन तथा सबलीकरण गर्ने ।
- पालिकास्तरीय समितिको बैठक बार्षिक न्यूनतम ६ पटक र आवश्यकता अनुसार सोभन्दा बढी पनि बस्न सक्नेछ ।
- पालिकामा रहेका रोजगार प्रवर्द्धन, महिला विकास, बालअधिकार प्रवर्द्धन , कृषिविकास, पशु विकास वा यस्तै समुदायमा केन्द्रित कार्यक्रमहरुलाई पीडित तथा जोखिम क्षेत्रका बासिन्दाहरुलाई लक्षित गरी सञ्चालन गर्ने ।

समितिको नाम : *वडास्तरीय मनव बेचविखन विरुद्धको समिति*

समितिको सांचना

संयोजक	अध्यक्ष, वडास्तरीय वा (निजले तोकेको व्यक्ति)
सदस्य	महिला प्रतिनिधि , वडास्तरीय
सदस्य	सिमान्तकृत तथा दलित समुदायबाट महिला
सदस्य	महिला समूह/किशोरी समूह
सदस्य	बालक्लब
सदस्य	प्रधानाध्यापक, स्थानीय तहभित्रका सबैभन्दा उच्च तहको विद्यालय
सदस्य	प्रमुख, स्थानीय स्वास्थ्य सेवा केन्द्र
सदस्य	स्थानीय प्रहरी कार्यालय
सदस्य	स्थानीय तहमा क्रियाशील संघ संस्थाका प्रतिनिधि १ जना
सदस्य	मानव बेचविखन तथा ओसारपसार पीडित व्यक्तिहरुमध्येबाट सम्बन्धित स्तानीय तहले मनोनीत गरेका एक जना सदस्य (उपलब्ध भएसम्म)
सदस्य सचिव	शाखा प्रमुख, महिला बालबालिका तथा सामाजिक विकास सँग सम्बन्धित शाखा

वडास्तरीय मनव बेचविखन विरुद्धको समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार:

- मानव बेचबिखन तथा ओसारपसार विरुद्ध स्थानीय अभियान तथा कार्यक्रमहरु सञ्चालन गर्ने,
- स्थानीय तहमा सभा सदस्यता तथा सरोकारवालाहरु माफ मानव बेचविखनका विविध विषयमा प्रशिक्षण तथा क्षमता विकास गोष्ठी सञ्चालन गर्ने
- वडास्तरीय समितिको बैठक बार्षिक न्यूनतम ६ पटक र आवश्यकता अनुसार सोभन्दा बढी पनि बस्न सक्नेछ ।
- आफ्नो कार्यक्षेत्र भित्र पीडितको उद्धार तथा संरक्षणको व्यवस्था गर्दै, पीडित सहायताका लागि आवश्यक अन्तर्निकाय तथा अन्तर स्थानीयतह समन्वय तथा सिफारिसको कार्य गर्ने ।